

Ανάπτυξη

ΕΤΟΣ ΠΕ' • ΑΡΙΘ. ΦΥΛΛΟΥ 14745 • Μ. ΣΑΒΒΑΤΟ - ΚΥΡΙΑΚΗ ΤΟΥ ΠΑΣΧΑ 22-23 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 2006
ΤΟ ΒΗΜΑ

ΤΜΗΜΑ Β

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟ

Μερίσματα 800 εκατ. ευρώ στη βιομηχανία

ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ μόνο ο χρηματοοικονομικός τομέας που διόγκωσε την κερδοφορία του το 2005, οδηγώντας σε άνοδο των συνολικών καθαρών κερδών των εισηγμένων στη Σοφοκλέους επιχειρήσεων κατά 39%. Εξίσου «μαγική» είναι η εικόνα που εμφανίζει ως σύνολο ο βιομηχανικός τομέας. Τα ενοποιημένα μετά τους φόρους και τα δικαιώματα μειοψηφίας καθαρά κέρδη 145 εταιρειών αυξήθηκαν θεαματικά.

ΧΡ. ΚΟΡΦΙΑΤΗΣ • Σελ. Β8

ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ

Hedge funds α λα ελληνικά

Το πράσινο φως για πιο επιθετικές τοποθετήσεις στα παράγωγα από τα αμοιβαία και τις εταιρείες επενδύσεων έδωσε η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς, προσδίδοντας ένα άρωμα από hedge funds και στην ελληνική αγορά αφού δίνει τη δυνατότητα ως και διπλάσιας έκθεσης στην αγορά. Παράλληλα όμως αυξάνει τις υποχρεώσεις ενημέρωσης και μέτρησης του κινδύνου ώστε να περιορισθούν οι πιθανότητες ανεξέλεγκτων διακυμάνσεων από τις εν λόγω επενδύσεις.

Β. ΚΩΤΣΗΣ • Σελ. Β17

600 ΕΚΑΤ. ΕΥΡΩ

Ο άνεμος έχει... ρεύμα!

Τελικά, ο άνεμος έχει ρεύμα! Δεν εξηγείται διαφορετικά το τεράστιο ενδιαφέρον που παρουσιάζεται στη χώρα μας για τα αιολικά πάρκα, έστω και με καθυστέρηση, αφού χώρες όπως η Ισπανία έχουν ήδη εκμεταλλευθεί το αιολικό τους δυναμικό από τον... προηγούμενο αιώνα! Έλληνες και ξένοι επενδυτές έχουν λάβει άδειες επένδυσης 600 εκατ. ευρώ, ενώ εξετάζονται επιπλέον 150 νέα έργα, προϋπολογισμού 360 εκατ. ευρώ.

Α. Γ. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΑΚΗΣ • Σελ. Β10

ΚΕΡΔΗ

Οι δουλειές του ύπνου

Η αϋπνία έχει δημιουργήσει μια ακμάζουσα και ταχέως αναπτυσσόμενη «βιομηχανία του ύπνου» με τεράστια περιθώρια κερδών. Από τα υπνωτικά χάπια ως τα εξειδικευμένα «ξενοδοχεία του ύπνου» με ειδικές κουκέτες, ελεγχόμενο φωτισμό και μουσική, η αϋπνία των σύγχρονων Αμερικανών επιτρέπει στις εταιρείες που δραστηριοποιούνται στον χώρο να κάνουν χρυσές δουλειές.

ΧΡ. ΚΟΛΥΒΑΣ • Σελ. Β14

■ Ολόκληρο το νομοσχέδιο του υπουργείου Οικονομικών για τις азήττες κινητές και ακίνητες περιουσίες

Στο κράτος οι σχολάζουσες κληρονομίες

Η κυβέρνηση προχωρεί σε εξειδίκευση της νομοθεσίας με την οποία περιέχονται στην κυριότητα του Δημοσίου οι «σχολάζουσες κληρονομίες», δηλαδή η κινητή και η ακί-

νητη περιουσία ανθρώπων που δεν έχουν κληρονόμους ή περιουσίες οι οποίες παρέμειναν αζήτητες για δύο και πλέον χρόνια. Ο υφυπουργός Οικονομικών κ. Π. Δούκας

(φωτογραφία) ολοκλήρωσε το νομοσχέδιο, το οποίο παρουσιάζει σήμερα «Το Βήμα».

Ζ. ΤΣΩΛΗΣ • Σελ. Β4-5

Προβλέψεις ΟΟΣΑ, ΔΝΤ και διεθνών οίκων για παράταση του προβλήματος ως το 2008

Πού θα «πάει» το πετρέλαιο Αν οι τιμές ανέλθουν στα 100 δολάρια...

Νέο σκηνικό στην ανάπτυξη, στα επιτόκια, στα χρηματιστήρια – Οι κίνδυνοι για τη Σοφοκλέους

Η «μπίζνα» του καλού Σαμαρείτη

Ο Μπιλ Γκέιτς, πρόεδρος της Microsoft και «ψυχή» (διάβαζε χρηματοδότης) του κοινωφελούς ιδρύματος Bill & Belinda Gates Foundation, δεν είναι ο μοναδικός μεγαλοεπιχειρηματίας που παράγει φιλανθρωπικό έργο. Όλες οι υπερεθνικού βεληνεκούς επιχειρήσεις έχουν στήσει μια «φιλανθρωπική μπίζνα», συνήθως σε συνεργασία με Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις. Οχι πως λείπουν οι καλές προθέσεις από το διεθνές επιχειρηματικό στερέωμα. Αλλά θα ήταν αφελές να πιστέψει κανείς ότι οι μέτοχοι θα επέτρεπαν τις αγαθοεργίες αν δεν τους απέφεραν κάποιο όφελος. Εστω και μακροπρόθεσμο (νέες αγορές).

ΑΛ. ΚΑΨΥΛΗΣ • Σελ. Β12-13

Οι... καμπάνες του πολέμου, η αύξηση της ζήτησης από την Κίνα και τις άλλες αναπτυσσόμενες χώρες και η σταθεροποίηση της παραγωγής είναι οι τρεις παράγοντες που ωθούν τους διεθνείς οργανισμούς και επενδυτικούς οίκους στην πρόβλεψη ότι οι τιμές του μαύρου χρυσού θα παραμείνουν υψηλές ως το 2008, χωρίς να αποκλείεται να αγγίξουν ακόμη και τα 100 δολάρια το βαρέλι! Το νέο πετρελαϊκό σκηνικό μετέβαλε τις προσδοκίες των αγορών, οι οποίες ανησυχούν στον βαθμό που η πετρελαϊκή κρίση θα οδηγήσει σε αύξηση του πληθωρισμού και συνακόλουθα των επιτοκίων. Ακόμη όμως οι επιπτώσεις είναι σχετικά μικρές καθώς για να συγκριθεί η τωρινή κρίση με εκείνες των περιόδων 1974 και 1985 οι ονομαστικές τιμές του πετρελαίου θα πρέπει να ξεπεράσουν τα επίπεδα των 84-85 δολαρίων το βαρέλι – το μπρεντ της Μεγάλης Εβδομάδας έφθασε τα 74,50 δολάρια.

Τα μοντέλα του ΔΝΤ και του ΟΟΣΑ δείχνουν ότι η άνοδος κατά 10 δολάρια ανά βαρέλι στην τιμή του πετρελαίου θα περιορίσει τον αναμενόμενο ρυθμό ανάπτυξης κατά 0,2%-0,3% του ΑΕΠ σε ένα χρόνο. Στην ελληνική οικονομία, η οποία είναι ευαίσθητη στην κερδοσκοπία, οι επιπτώσεις θα είναι σοβαρές στην άνοδο των τιμών καταναλωτή, παρά το γεγονός ότι το «σκληρό» ευρώ λειτουργεί ως ασπίδα προστασίας για τα ελληνικά νοικοκυριά.

Τ. ΜΑΝΤΙΚΙΔΗΣ - ΜΑΡΙΤΑ ΖΗΚΟΥ • Σελ. Β6-7, 16

■
Κατά 140%
αυξήθηκαν
οι τιμές
του χρυσού

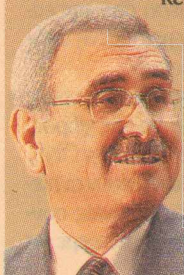
■ Η εισαγωγή του νέου νομίσματος δεν υποστηρίχθηκε από διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις στη δομή της οικονομίας

Πόσο πραγματικά φταίει το ευρώ για την ακρίβεια

ΤΟΥΡΚΙΑ

Ο νέος διοικητής της κεντρικής τράπεζας

Υστερα από εκκρεμότητα που διήρκεσε έναν και πλέον μήνα, η Τουρκία απέκτησε διοικητή για την κεντρική τράπεζά της. Ο νέος διοικητής Ντουρμούς Γιλμάζ (φωτογραφία) εγκρίθηκε από τον πρόεδρο της χώρας Αχμέτ Σεζέρ, ο οποίος είχε απορρίψει τον προηγούμενο υποψήφιο επειδή ήταν πολύ ισλαμιστής για τα γούστα του.

ΣΠ. ΦΡΑΓΚΟΣ
• Σελ. Β15

Το τελευταίο Ευρωβαρόμετρο έδειξε ότι οι 9 στους 10 Έλληνες πιστεύουν πως το ενιαίο νόμισμα είναι υπεύθυνο για τον πληθωρισμό. Μάλιστα οι 5 στους 10 δήλωσαν ότι η ζωή θα ήταν καλύτερη χωρίς το ευρώ. Η οικονομική σύμβουλος του Πρωθυπουργού κυρία Ελένη Λουρή-Δενδρινού υποστηρίζει ότι η ακρίβεια προκλήθηκε επειδή δεν εφαρμόστηκαν εγκαίρως, αλλά ούτε και αργότερα, οι διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις που ήταν απαραίτητες για να αυξήσουν την προσφορά στην ελληνική οικονομία. Ο τώως υφυπουργός Οικονομίας κ. Ν. Χριστοδουλάκης θεωρεί ότι με το ευρώ «φθηνώναν τα ακριβά προϊόντα, αλλά ακριβύναν τα φθηνά» και αυτό πρέπει να αντιμετωπιστεί με μια νέα οικονομική πολιτική.

ΔΙΟΝ. ΣΤΑΜΠΟΓΛΗΣ • Σελ. Β2-3

ΑΝ. ΓΙΑΝΝΙΤΣΗΣ

Πολιτική διαχείριση της οικονομίας

«Η πολιτική διαχείριση της οικονομίας έχει βυθιστεί σε έναν λαβύρινθο πολλαπλών αβεβαιοτήτων, ακρίβειας, μοντέλων, μεταρρυθμίσεων που δεν οδήγησαν πουθενά, απογραφών που παγίδευσαν κυβέρνηση και κοινωνία» επισημαίνει σε άρθρο του ο πρώην υφυπουργός κ. Αν. Γιαννίτσης.

• Σελ. Β6

Ρεπορτάζ ΔΙΟΝ. ΣΤΑΜΠΟΓΛΗΣ

ΦΤΑΙΕΙ ΤΟ ΕΥΡΩ για την ακρίβεια; Το τελευταίο Ευρωβαρόμετρο κατέδειξε ότι οι εννέα στους 10 Έλληνες πιστεύουν ότι το ενιαίο νόμισμα ευθύνεται για τον πληθωρισμό. Μάλιστα, οι πέντε στους 10 δήλωσαν ότι η ζωή θα ήταν καλύ-

τερη χωρίς το ευρώ. Τους μύθους και τις αλήθειες για τις επιπτώσεις από την αντικατάσταση της δραχμής με το ενιαίο ευρωπαϊκό νόμισμα επιχειρεί να ανιχνεύσει σήμερα «Το Βήμα», θέτοντας ευθέως το ερώτημα στην κυρία Ελένη Λουρή-Δενδρινού, οικονομική σύμβουλο του Πρωθυπουργού, και στον κ. Ν. Χριστοδουλάκη, τέως υπουργό Οικονομίας,

Ο κ. Χριστοδουλάκης υποστηρίζει ότι με το ευρώ «φθηνύναν τα ακριβά προϊόντα, αλλά ακριβύναν τα φθηνά» και αυτό πρέπει να αντιμετωπισθεί με νέα οικονομική πολιτική, ενώ η κυρία Λουρή επισημαίνει εύστοχα ότι «θα ήταν δύσκολο να υποστηρίξει κανείς σήμερα ότι η χώρα μας θα μπορούσε να ανταποκριθεί αποτελεσματικά στις πιέσεις της πα-

■ Μύθοι και αλήθειες για το ενιαίο νόμισμα που αντικατέστησε τη δραχμή – Ποια προϊόντα αυξήθηκαν και ποια μειώθηκαν

Φταιει το ευρώ ή η οικονομία μας για την

Η ΤτΕ στον απολογισμό πενταετίας αναφέρει ότι «με την ένταξη στη ζώνη του ευρώ η ελληνική οικονομία απέκτησε

Οι χαμηλοί μισθοί ή οι υψηλές τιμές ευθύνονται για την κρίση εμπιστοσύνης των Ελλήνων στο ευρώ; Ο υπουργός Οικονομίας κ. Γ. Αλογοσκούφης άλλοτε δηλώνει ότι οι αυξήσεις οφείλονται στο γεγονός ότι η χώρα δεν είχε προετοιμασθεί για τη μετά ευρώ εποχή και άλλοτε ότι δεν είναι υψηλές οι τιμές αλλά είναι χαμηλοί οι μισθοί. Από την πλευρά τους, ο υπουργός και ο υφυπουργός Ανάπτυξης κκ. Δ. Σιούφας και Ι. Παπαθανασίου διατείνονται ότι οι αυξήσεις είναι περιορισμένες και πάντως χαμηλότερες από εκείνες που είχαν διαμορφωθεί επί ΠαΣοΚ, ενώ η αξιωματική αντιπολίτευση αναφέρεται σε απανωτά κύματα ακρίβειας επί Νέας Δημοκρατίας.

Στο πλαίσιο αυτό, η πλειοψηφία των Ελλήνων (σύμφωνα με το τελευταίο Ευρωβαρόμετρο) πιστεύει ότι «το ευρώ ευθύνεται για την ακρίβεια» και ότι «είναι μειονέκτημα», γεγονός που αποδεικνύει περίτρανα ότι δεν είμαστε καθόλου ενημερωμένοι για ένα τόσο σημαντικό θέμα. Οι επιπτώσεις στον πληθωρισμό από την εισαγωγή του ευρώ ήταν περιορισμένες και σε αυτό συμφωνούν τόσο η Ευρωπαϊκή Επιτροπή όσο και το υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών και η Τράπεζα της Ελλάδος. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή καταμέτρησε για το πρώτο έτος χρήσης του ευρώ από τους πολίτες (2002) την επίπτωση της χρήσης του ευρώ στον πληθωρισμό, για το σύνολο της ευρωζώνης σε 0,12-0,29 ποσοστιαίες μονάδες και ειδικά για την Ελλάδα σε 0,50%. Με το ποσοστό αυτό συμφώνησαν και το υπουργείο Οικονομίας και η κεντρική τράπεζα, η οποία επισημαίνει ότι με την υιοθέτηση του ενιαίου νομίσματος η Ελλάδα πέτυχε σημαντική αποκλιμάκωση του πληθωρισμού που συνέβαλε στην αύξηση των επενδύσεων και στην επιτάχυνση του ρυθμού ανάπτυξης.

■ Και μειώσεις

Η Τράπεζα της Ελλάδος στην ενδιάμεση έκθεσή της για τη νομισματική πολιτική τον Οκτώβριο του 2005 επικαλούμενη στοιχεία της Εθνικής Στατιστικής Υπηρεσίας της Ελλάδος (ΕΣΥΕ) αναφέρει ότι σε ορισμένες περιπτώσεις πριν από τη χρήση του ευρώ στην Ελλάδα (Δεκέμβριος 2001 - Δεκέμβριος 2002) όχι μόνον δεν σημειώθηκαν αυξήσεις αλλά καταγράφηκαν και μειώσεις. Για παράδειγμα, μειώσεις τιμών καταγράφηκαν στον τηλεφωνικό εξοπλισμό, στους ηλεκτρονικούς υπολογιστές, στις φωτογραφι-

Το γεγονός ότι τα νομίσματα του ενός και των δύο ευρώ είναι σε κέρματα συνέβαλε ώστε να μην εκτιμάται η αξία τους

κές μηχανές και βιντεοκάμερες, στις συσκευές κλιματισμού και θέρμανσης, στα πλυντήρια, στις κουζίνες, στους φούρνους κλπ. Αντίθετα, σημειώθηκαν αυξήσεις κυρίως σε είδη διατροφής

(αδικαιολόγητα) και για τον λόγο αυτόν σχηματίστηκε η εντύπωση στο ευρύ κοινό ότι το πρόβλημα είναι γενικό.

Παράλληλα, οι υψηλότερες αυξήσεις στις τιμές των προϊό-

νων που σημειώθηκαν στην Ελλάδα σε σχέση με τις χαμηλότερες που σημειώθηκαν στην ευρωζώνη οφείλονται κυρίως στους εξής λόγους:

● Στη δομή της οικονομίας και

στην κερδοσκοπία που σημειώθηκε από ορισμένες περιπτώσεις με αφορμή τις στρογγυλοποιήσεις τιμών προς τα άνω.

● Στο κλίμα ευφορίας που είχε δημιουργηθεί μετά την επί-

τευξη του στόχου. Στο κλίμα αυτό συνέβαλε και η μείωση των επιτοκίων, που οδήγησε σε αύξηση των δανείων με άμεση συνέπεια την αύξηση της εγχώριας ζήτησης που οδήγησε σε αύξηση των τιμών.

Η Τράπεζα της Ελλάδος στον απολογισμό πενταετίας από τη χρήση του ευρώ αναφέρει ότι «με την ένταξη της στη ζώνη του ευρώ η ελληνική οικονομία απέκτησε σταθερότητα και αξιοπιστία. Αυτό έχει συντελέσει στην ελαχιστοποίηση των επιπτώσεων που υφίστανται εξαιτίας διεθνών νομισματικών και συναλλαγματικών κρίσεων οι χώρες που έχουν υιοθετήσει το ευρώ» και καταλήγει ότι εκτός ζώνης ευρώ θα προέκυπτε υποτίμηση του νομίσματος και επιτάχυνση του πληθωρισμού.

ΑΠΟΨΗ

Πέντε χρόνια ευρώ: επιπτώσεις και εντυπώσεις

Της ΕΛΕΝΗΣ ΛΟΥΡΗ-ΔΕΝΔΡΙΝΟΥ

Λόγων της από τα αντίστοιχα γερμανικά από 412 μονάδες βάσης το 1997 σε περίπου 30 μονάδες σήμερα σημαίνει μεγάλη εξοικονόμηση πόρων. Η ομαλότερη απορρόφηση των κραδασμών από την πρόσφατη μεγάλη αύξηση των τιμών του πετρελαίου είναι μια άλλη θετική συνέπεια.

Αν και η λειτουργία της ΟΝΕ δεν συνοδεύτηκε από ικανοποιητικούς ρυθμούς ανάπτυξης στις περισσότερες χώρες της ευρωζώνης, στην Ελλάδα, που άρχισε από χαμηλότερο επίπεδο, η προσπάθεια σύγκλισης είχε καλύτερα αποτελέσματα. Ο ρυθμός ανάπτυξης ενισχύθηκε και ο μέσος ετήσιος πληθωρισμός μειώθηκε αισθητά από 11,1% το 1990-99 σε 3,3% το 2000-05, με ακόμη μεγαλύτερη βελτίωση το 2004-05, όπου η διαφορά από τον μέσο όρο της ευρωζώνης μειώθηκε στις 1,1 μονάδες. Έτσι, ο αρχικός σκεπτικισμός εξασθένησε χάρη στις δυνατότητες που ανέδειξε και τη σταθερότητα που επέφερε το ενιαίο νόμισμα. Η εξαίρεση του συναλλαγματικού κινδύνου, η μείωση του κόστους που συνδεόταν με συναλλαγματικές ισοτιμίες καθώς και η διαφάνεια των τιμών συνέβαλαν σημαντικά στη διαμόρφωση ενός επιχειρηματικού περιβάλλοντος μέσα στο οποίο ενισχύονται ο ανταγωνισμός, το εμπόριο, οι επενδύσεις και η ελεύθερη κίνηση κεφαλαίων. Παράλληλα, η αξιο-

πιστία της ενιαίας νομισματικής πολιτικής, που διατήρησε τα επιτόκια σε χαμηλά επίπεδα, διέυρυνε τις δυνατότητες χρηματοδότησης των επιχειρήσεων και των νοικοκυριών, καθώς απελευθερώθηκε το κανονιστικό πλαίσιο που περιόριζε την καταναλωτική πίστη.

Θα ήταν δύσκολο να υποστηρίξει κανείς σήμερα ότι η χώρα μας θα μπορούσε να ανταποκριθεί αποτελεσματικά στις πιέσεις της παγκοσμιοποίησης έχοντας διατηρήσει τη δραχμή. Παρά το γεγονός λοιπόν ότι ευρώ και ΟΝΕ αποτελούν μονόδρομο για το μέλλον της ελληνικής οικονομίας και της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης, καταγράφεται έντονη δυσάρεσκεια των πολιτών σχετικά με την ακρίβεια που παρατηρήθηκε από την επομένη της εισαγωγής του ευρώ. Ενώ οφείλει, βέβαια, κανείς να αναγνωρίσει τη σημαντική μείωση του πληθωρισμού σε σχέση με τις περασμένες δεκαετίες, η επιμονή του δείκτη να βρίσκεται σταθερά πάνω από τον μέσο όρο της ευρωζώνης, έστω και με μειούμενη απόσταση, είναι αξιοσημείωτη.

Το γεγονός αυτό οφείλεται κυρίως στην ελλιπή προετοιμασία της χώρας, όχι μόνο για την ένταξη της στην ΟΝΕ, αλλά και για να αντιμετωπιστούν οι πιεστικές, ανταγωνιστικές διεθνείς συνθήκες. Ενώ η οικονομία κατάφερε να

διατηρήσει υψηλούς ρυθμούς ανάπτυξης, η επεκτατική δημοσιονομική πολιτική που ακολουθήθηκε οδήγησε σε υπερβολικά ελλείμματα και χρέη που τροφοδοτούσαν τον πληθωρισμό. Παράλληλα, δεν εφαρμόστηκαν έγκαιρα (στα τέλη της δεκαετίας του '90) αλλά ούτε και αργότερα οι διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις που ήταν απαραίτητες για να αυξήσουν την προσφορά στην ελληνική οικονομία (αντίστοιχα με την αύξηση της ζήτησης) και να βελτώσουν την αποτελεσματικότητα των αγορών. Οι δυσκαμψίες στην αγορά εργασίας και στην εκπαίδευση και κατάρτιση συνέβαλαν με τη σειρά τους στη διατήρηση του φαινομένου.

Η Ελλάδα βρίσκεται σε μια διαδικασία σύγκλισης η οποία, ως έναν βαθμό, δικαιολογεί την απόκλιση του πληθωρισμού. Το φαινόμενο ωστόσο είναι εντονότερο λόγω των διαρθρωτικών αδυναμιών που επηρεάζουν αρνητικά την ανταγωνιστικότητά της. Την τελευταία διετία εφαρμόζεται μια σειρά σημαντικών μεταρρυθμίσεων με στόχο την κάλυψη των αδυναμιών αυτών μέσω της ενίσχυσης της ανταγωνιστικότητας, της παραγωγικότητας και της εξωστρέφειας της οικονομίας. Η έμφαση δίνεται κυρίως στη δημοσιονομική προσαρμογή, την απελευθέρωση αγορών, τη βελτίωση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος και την αύξηση της απασχόλησης. Τα πρώτα αποτελέσματα είναι ιδιαίτερα θετικά, καθώς οι προβλέψεις για έκρηξη του πληθωρισμού λόγω της ραγδαίας αύξησης των τιμών του πετρελαίου διαψεύστηκαν. Παρά το γεγονός ότι κάποια βασικά καταναλωτικά αγαθά παρουσιάζουν κατά καιρούς σημαντικές αυξήσεις, ο πληθωρισμός διατηρείται σε σχετικά χαμηλά επίπεδα, αποδεικνύοντας ότι η ελληνική οικονομία αναπτύσσει αντίστασεις σε εξωτερικούς παράγοντες, αλλά και τις προϋποθέσεις για μεσοπρόθεσμη σύγκλιση του πληθωρισμού με τον μέσο όρο της ευρωζώνης.

Η κυρία Ελένη Λουρή-Δενδρινού είναι καθηγήτρια του Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών και διευθύντρια του Οικονομικού Γραφείου του Πρωθυπουργού.

γκοσμιοποίησης με τη διατήρηση της δραχμής». Επίσης εξηγεί ότι ο λόγος που προκάλεσε την ακρίβεια είναι ότι δεν εφαρμόστηκαν έγκαιρα αλλά ούτε και αργότερα οι διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις, οι οποίες ήταν απαραίτητες για να αυξήσουν την προσφορά στην ελληνική οικονομία και να βελτιώσουν την αποτελεσματικότητα των αγορών.

ακρίβεια;

σταθερότητα και αξιοπιστία»

ΠΡΟΒΛΗΜΑ

Λείπουν τα χαρτονομίσματα του ενός και των δύο ευρώ

Η απόφαση να μη βγουν χαρτονομίσματα του ενός και των δύο ευρώ, αν και σήμερα πλέον ένα μεγάλο μέρος της ευρωπαϊκής κοινής γνώμης θα τα ήθελε, είναι ένας σοβαρός παράγοντας που οδήγησε στην αύξηση των τιμών και ευνόησε την κερδοσκοπία.

Αυτό εκτιμούν όλοι και περισσότεροι αναλυτές και κατακρίνουν την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα που αρνείται ανεξήγητα να τα υιοθετήσει προβάλλοντας θέματα κόστους και συνήθειας, ελπίζοντας ότι με τον καιρό θα ξεπεραστεί το πρόβλημα.

Αναλυτές υποστηρίζουν ότι σε αυτά τα σχεδιαστικά προβλήματα ήρθε να προστεθεί και η ελληνική πρόταση τα σεντς στη χώρα μας να ονομαστούν «λεπτά», πράγμα το οποίο μας έκανε γλωσσικά υπερήφανους αλλά επανέφερε τις αναμνήσεις της δεκάρας και της απαξιωμένης δραχμής. Αν οι δεκάρες λέγονταν «σεντς», ίσως η ψυχολογική διάθεση της χρήσης τους να ήταν λιγότερο απαξιωτική, γιατί άλλο να αφήνεις αμερικανικό φιλοδώρημα 50 σεντς και άλλο ένα ταλαίπωρο πενήνταράκι.

Ετήσια άνοδος των τιμών σε Ελλάδα και Ευρωζώνη (ποσοστό %)

	2003	ΕΛΛΑΔΑ 2004	2005	2003	ΕΥΡΩΖΩΝΗ 2004	2005
Τρόφιμα και μη αλκοολούχα ποτά	4,9	0,9	0,8	2,1	1,0	0,7
Ψωμί και δημητριακά	3,4	5,7	1,6	2,2	2,2	0,8
Κρέας	1,9	3,0	2,4	1,2	1,5	1,3
Ελαια	1,5	10,6	5,1	2,1	3,9	2,2
Γάλα, τυροκομικά και αυγά	3,7	3,4	3,6	1,6	0,8	-0,1
Αλκοολούχα ποτά και καπνός	4,2	4,5	2,2	5,9	7,5	4,9
Κρασί	5,7	2,4	3,7	1,9	1,6	0,3
Είδη καπνού	4,3	5,0	1,8	8,4	12,2	7,8
Ενδυση και υπόδυση	2,0	4,0	4,7	0,9	0,7	0,1
Παπούτσια και επίσημοι τους	2,2	5,0	4,3	1,4	0,8	0,5
Στέγαση, παροχή νερού, ηλεκτρισμού, φυσικού αερίου, καύσιμα	4,5	4,9	9,2	2,5	2,5	4,7
Ενοίκια	5,2	5,3	4,2	2,0	1,9	2,0
Παροχή νερού	6,1	7,3	6,0	2,1	3,3	2,8
Παροχή ηλεκτρισμού	3,0	2,1	2,8	2,9	2,0	2,8
Υγρά καύσιμα	4,9	6,8	34,7	4,5	11,5	28,1
Επιπλά, είδη και συντήρηση σπιτιού	1,8	1,5	2,1	1,3	0,9	0,8
Υγεία	4,6	5,3	4,4	2,2	7,9	2,1
Ιατρικές και παραϊατρικές υπηρεσίες	5,5	7,3	5,8	2,8	9,6	3,1
Μεταφορές	3,1	3,5	4,7	2,3	3,1	4,4
Οδικές μεταφορές	5,9	3,2	7,8	3,4	2,6	2,7
Αεροπορικές μεταφορές	1,6	1,9	2,8	2,5	3,6	6,7
Επικοινωνίες	-4,6	-4,3	-0,4	-0,6	-2,0	-2,3
Τηλεφωνικές υπηρεσίες	-4,8	-4,2	-0,4	-0,4	-0,4	-0,8
Αναψυχή και πολιτισμός	2,5	2,9	1,5	0,2	-0,1	-0,1
Εκπαίδευση	4,5	4,4	4,1	3,5	3,3	3,1
Εστιατόρια και ξενοδοχεία	4,8	4,3	3,1	3,2	2,8	2,5
Εστιατόρια, καφέ κ.ά.	4,4	4,2	3,4	3,2	2,9	2,7
Ξενοδοχεία	7,7	6,7	-0,6	3,3	2,6	1,9
Διάφορα προϊόντα και υπηρεσίες	2,3	2,0	3,1	2,6	2,2	1,8
Κομμωτήρια	8,5	4,6	5,6	2,3	2,2	2,1
Εναρμονισμένος δείκτης τιμών καταναλωτή	3,5	3	3,5	2,1	2,1	2,2

Πηγή: Eurostat

Οι δείκτες καταναλωτή

Για να υπάρχουν αξιόπιστα και συγκρίσιμα στοιχεία με τις άλλες χώρες-μέλη της ΕΕ, θα πρέπει να αποδίδεται μεγαλύτερη σημασία στον Εναρμονισμένο Δείκτη Τιμών Καταναλωτή. Αντ' αυτού όμως, στην Ελλάδα – σε αντίθεση με ό,τι συμβαίνει στις άλλες χώρες-μέλη της ΕΕ – καταρτίζεται ήδη νέος εθνικός δείκτης, με «νέο σύστημα» καταμέτρησης του πληθωρισμού. Η επιτροπή που έχει συσταθεί με αντικείμενο την αναθεώρηση του Γενικού Δείκτη Τιμών Καταναλωτή (ΓΔΤΚ), καταλήγει στο συμπέρασμα πως για την καταμέτρηση του ΓΔΤΚ θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη περισσότερα από ό,τι τώρα οι δαπάνες των νοικοκυριών για την κινητή τηλεφωνία, για συνδρομές στο Internet και για χρήση ηλεκτρονικών υπολογιστών.

Όπως δηλώνει μιλώντας στο «Βήμα» ο κ. Κοντοπυράκης, ο νέος ΓΔΤΚ πιθανόν να δείξει μια μικρή απόκλιση σε σχέση με τον ισχύοντα ως τώρα – θα είναι χαμηλότερος κατά 0,1%-0,2% σε σχέση με τον ισχύοντα.

ΑΠΟΨΗ

Με το ευρώ τα ακριβά φθίνουν, αλλά τα φθηνά ακριβύναν

Του Ν. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΑΚΗ

του πολέμου στο Ιράκ το 2003, όταν παρά τη διεθνή κερδοσκοπία στο πετρέλαιο το ευρώ όχι μόνο δεν λύγισε, αλλά ανέβηκε έναντι του δολαρίου.

Από την άλλη όμως διακατέχονται από δυσφορία γιατί πολλοί έμποροι και καταστηματάρχες είδαν το νέο νόμισμα σαν μια ευκαιρία να «σπρώξουν» τις τιμές προς τα πάνω και να κερδοσκοπήσουν σε βάρος τους.

Η φυσική κυκλοφορία του ευρώ προκάλεσε δύο αντίθετα φαινόμενα στη διαμόρφωση των τιμών στις περισσότερες χώρες της ευρωζώνης: από τη μία μεριά επέτρεψε την εύκολη σύγκριση των τιμών από καταναλωτές που μπορούσαν να επιλέγουν τι θα πάρουν από διαφορετικές αγορές και αυτό οδήγησε σε έναν διευρωπαϊκό ανταγωνισμό και μείωση των τιμών σε πολλά είδη που υπόκεινται σε αυτή την ανταγωνιστική σύγκριση. Ετσι παρατηρείται μείωση ή παρατεταμένη συγκράτηση των τιμών στις ηλεκτρικές συσκευές, τα αυτοκίνητα, τα ξενόγλωσσα βιβλία, τα ξενοδοχεία διακοπών και αρκετά άλλα αγαθά και υπηρεσίες, ιδιαίτερα μάλιστα αυτά που διαφημίζονται και είναι εμπορεύσιμα στο Internet. Από την άλλη όμως παρατηρήθηκε μια εκτεταμένη κερδοσκοπία σε πολλά μικρά, αλλά καθημερινής χρήσεως, αγαθά στα οποία οι καταστηματάρχες έπρωξαν τις τιμές προς τα πάνω εκμεταλλευόμενοι και την απειρία του καταναλωτή στον χειρισμό ενός νέου νομίσματος, αλλά και την αμηχανία πολλών να αφήσουν μικρά κέρ-

ματα για ορισμένες υπηρεσίες που θεωρούν ότι πρέπει να είναι κάπως «χουβαρντάδες» (από το πάρκινγκ και το φιλοδώρημα ως το κερύ στην εκκλησία). Το φαινόμενο της κερδοσκοπικής στρογγυλοποίησης οφείλεται εν μέρει στον ίδιο τον σχεδιασμό του ευρώ και εν μέρει στην ψυχολογική ανταπάτη κάποιου που αντικρίζει υποτιμητικά ένα μικρό κέρμα, αλλά εντυπωσιάζεται από ένα χαρτονόμισμα ίσης αξίας.

Ο σχεδιασμός του ευρώ είχε δύο θεμελιώδη χαρακτηριστικά που συνετέλεσαν στην κερδοσκοπική στρογγυλοποίηση: πρώτον, έχει μικρά κέρματα και αυτό έγινε για να χρησιμοποιούνται με ευχέρεια στους κερματοδέκτες και στους αυτόματους πωλητές που αποτελούν μια μεγάλη και διευρυνόμενη αγορά σε ολόκληρη την Ευρωπαϊκή Ένωση, με ετήσιο τζίρο δεκάδων δισεκατομμυρίων ευρώ. Αυτή όμως η επιλογή επέτεινε την «ψιλικάτζίδικη» ψυχολογία για τα κέρματα και ήδη τα μονόλεπτα και δίλεπτα σπανίως χρησιμοποιούνται, ενώ στο Βέλγιο αποσύρθηκαν και επισήμως. Δεύτερον, η αξία του ευρώ επελέγη να είναι υψηλή για να αντιστοιχεί ένα προς ένα με το δολάριο, αλλά κανένα κράτος της ευρωζώνης δεν είχε πριν νόμισμα τόσο μεγάλης αξίας, πλην της ιρλανδικής λίρας (ένα πουντ ήταν 1,26 ευρώ). Αυτό έδωσε μεν ισχυρό διεθνές γόητρο στο ευρώ, αλλά δυστυχώς όξυνε το πρόβλημα του ψυχολογικού πληθωρισμού σε 11 από τις 12 χώρες της ευρωζώνης και ιδιαίτερα βέβαια στην Πορ-

τογαλία, στην Ελλάδα και στην Ιταλία, που είχαν και τα νομίσματα με τη μικρότερη αξία. Η Ιρλανδία είναι ίσως η μόνη χώρα που όχι μόνο δεν υπέστη τη στρογγυλοποίηση προς τα κάτω, αλλά οι καταναλωτές μάλλον ωφελήθηκαν από την αριθμητική μεγέθυνση των τιμών όταν αυτές μετατράπηκαν σε ευρώ.

Το θέμα βεβαίως είναι τι μπορεί να γίνει σήμερα για να ανατρέψει την κερδοσκοπική στρογγυλοποίηση και να περιορίσει την ακρίβεια. Μια κατεύθυνση είναι οι έλεγχοι και οι δημόσιες ανακοινώσεις, ιδιαίτερα στην τηλεόραση, για το πώς διαμορφώθηκαν οι τιμές τα πέντε τελευταία χρόνια σε μικρά καθημερινά είδη και να ενθαρρύνεται ο καταναλωτής να μην ενδίδει στους εκβιασμούς της στρογγυλοποίησης. Δεύτερον, να σκεφθούμε σοβαρά τη μετονομασία των λεπτών σε σεντς, τα οποία θα αναφέρονται ως ιδιαίτερο νόμισμα και όχι ως δεκαδική υποδιαίρεση του ευρώ. Να μη λέμε για λόγους ταμειακής απλοποίησης 1,56 ευρώ, αλλά ένα ευρώ και 56 σεντς, πράγμα που θα μειώσει κάπως την ψυχολογία της στρογγυλοποίησης και θα θυμίζει ότι η δραχμή είναι πλησιέστερη με τα σεντς και όχι με τα ευρώ. Παράλληλα να κινητοποιηθούμε μαζί με τους πολίτες άλλων χωρών, ιδίως της Νότιας Ευρώπης, για το χάρτινο ευρώ.

Πέρα όμως από τις τεχνικές και ψυχολογικές άμυνες εναντίον της κερδοσκοπικής στρογγυλοποίησης, υπάρχει το πολιτικό θέμα της στασιμότητας του διαθέσιμου εισοδήματος των νοικοκυριών, της περιορισμένης ρευστότητας στην αγορά και των απειλών συρρίκνωσης και εξαφάνισης των μικρομεσαίων ελληνικών επιχειρήσεων. Αυτό τις κάνει πολλές φορές να ενδίδουν στην κερδοσκοπία ως ένα περιστασιακό σωσίβιο, αγνοώντας ότι έτσι πνίγουν τον φτωχό καταναλωτή και χειροτερεύουν και τη δική τους προοπτική. Για να ξεπεραστεί αυτός ο φαύλος κύκλος κερδοσκοπίας και ύφεσης, χρειάζεται μια άλλη οικονομική πολιτική που προάγει συμμετρικά την ανάπτυξη, τα εισοδήματα των νοικοκυριών και τη βιωσιμότητα των επιχειρήσεων χωρίς κερδοσκοπικά κόλπα σε βάρος των πολιτών.